

WOORD VOORAF

Na een eerste in 1969, verscheen in 1997 een tweede, bijgewerkte druk van *Leeuwarder straatnamen*. De auteur W. Dolk was van 1950 tot 1986 medewerker en daarna frequent bezoeker van het gemeentearchief, de voorganger van het Historisch Centrum Leeuwarden. Bovendien was hij vele jaren lid van de gemeentelijke commissie voor de straatnaamgeving. Dolk had sinds de vroege jaren '50 eerst incidenteel gegevens over straatnamen verzameld en er later meer systematisch onderzoek naar gedaan. *Leeuwarder straatnamen* beschreef historische achtergronden van de oudere namen, vermeldde (gedateerd) naamvarianten en gaf aan wanneer een naam door de gemeente gelegaliseerd dan wel toegekeend was. De oudere namen waren geografisch geordend aan de hand van een virtuele wandeling door de binnenstad en buitenbuurten, straatnamen die vanaf het midden van de negentiende eeuw door de overheid waren gegeven, chronologisch. Huizum, dat tot 1944 niet tot de gemeente Leeuwarden behoorde, kreeg tot dat jaar een afzonderlijke behandeling. De geschiedenis van de straatnaamgeving door het Leeuwarder gemeentebestuur kreeg in het chronologische deel haar beslag en de geschiedschrijving van de Leeuwarder straatnamen in een verantwoording. Het boek behandelde alleen de straten binnen de stedelijke bebouwing van Leeuwarden, namen in de dorpen die tot 1944 geen deel uitmaakten van de gemeente, bleven buiten beschouwing.

Al enkele jaren is dit standaardwerk over Leeuwarder straatnamen uitverkocht. (Op de website van het Historisch Centrum Leeuwarden is wel een digitale versie beschikbaar.) Bovendien is de stad sinds 1997 uitgebreid met een Businesspark en enkele nieuwe wijken. Een nieuwe editie was dus wenselijk; de namen van straten in de dorpen zouden daarin ook kunnen worden opgenomen. Dat boek had in principe kunnen bestaan uit een aangevulde versie van de tweede druk van *Leeuwarder straatnamen*, toch is omwille van het gebruiksgemak gekozen voor verbouw in plaats van aanbouw. De straatnamen zijn per woonplaats toegelicht in een alfabetisch geordend lexicon van alle straatnamen die per 1 maart 2019 in gebruik waren. De geschiedenis van 500 jaar Leeuwarder straatnaamgeving is in een inleiding afzonderlijk beschreven. Toegevoegd is een register op informele en vervallen straatnamen en op andere toponiemen, zoals namen van bruggen en terpen, althans voor zover deze laatste in de diverse lemma's zijn verwerkt. Voor het stedelijk gebied heeft Dolk vrijwel alle relevante archivalia en bronnen uitputtend bestudeerd, voor dat deel van de gemeente is uit dat boek dan ook dankbaar geput. Het hoefde én kon slechts op details worden aangevuld met gegevens uit recente studies en bronnenpublicaties en door eigen onderzoek.

Voor het voormalige territorium van Leeuwarderadeel is gebruik gemaakt van een aantal publicaties waarin meer of minder diepgaand op lokale toponiemen wordt ingegaan. Met name Rients Fabers *Huzumer nammen* uit de reeks van de Stúdzjerounte It Sudertrimdiel bevat een groot aantal straatnamen (naast vele andere toponiemen) uit het vroegere dorpsgebied van Huizum. Hoewel in de archivalia van de grietenij en de latere gemeente Leeuwarderadeel weinig straatnamen lijken voor te komen, is een nadere inventarisatie daarvan wenselijk. Dat geldt met name voor dat deel van het Noordertrimdeel dat in 1944 bij de gemeente is gevoegd.

Bij het realiseren van dit boek hebben velen mij hun stimulerende belangstelling getoond, anderen mij bovendien met raad en daad bijgestaan. Ik noem in de eerste plaats Willem Dolk en Rients Faber die zo bereidwillig waren delen van voorlopige versies van hun commentaar te voorzien. Op Rudie Koetje, secretaresse van de Commissie Naamgeving en Klaas Zandberg, lid van die commissie en medewerker van het Historisch Centrum Leeuwarden werd nooit vergeefs een beroep gedaan. Voor onderdelen van het encyclopedische deel hebben Schelte de Beer, Sjoerd Cuperus, Jaep Dykstra, Andries Idzerda, Hillebrand Komrij, Ruurd Span en Dolf van Weezel Errens assistentie verleend. Jelle Hoekstra en Lutske Vlieger waren behulpzaam met het illustratiemateriaal dat ontleend is aan de beeldbank van het HCL. Ik dank alle genoemden voor hun waardevolle medewerking.

Straatnamen per plaats:

[Leeuwarden-Huizum](#)
[Lekkum](#)
[Miedum](#)
[Snakkerburen](#)
[Goutum](#)
[Hempens](#)
[Teerns](#)
[Swichum](#)
[Wirdum](#)
[Wytgaard](#)